

نقش بین‌المللی شدن و تعاملات اقتصادی در تغییر روش‌های حسابداری و نظارت مالی در کشورهای در حال توسعه

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۵/۲۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۶/۲۸

کد مقاله: ۳۵۷۹۵

محمد توکلی*، سعید مؤمنی^۲

چکیده

در چند دهه اخیر، بین‌المللی شدن اقتصاد و افزایش تعاملات اقتصادی بین کشورهای، تغییرات عظیمی را در روش‌های حسابداری و سیستم‌های نظارت مالی ایجاد کرده است. این امر به ویژه برای کشورهای در حال توسعه که بازار آنها در حال ادغام با اقتصاد جهانی است بسیار مهم است. این مقاله به بررسی نقش بین‌المللی‌سازی و روابط متقابل در توسعه روش‌های حسابداری و نظارت مالی در این کشورها می‌پردازد. در این زمینه، ابتدا واژه‌های کلیدی مرتبط با بین‌المللی‌سازی، تعاملات اقتصادی، حسابداری و نظارت مالی تعریف شده و چارچوب نظری مرتبط به نمایش گذاشته می‌شود. سپس با مرور ادبیات موضوع و تحلیل مطالعات قبلی، مزایا و معایب این فرآیندها بر سیستم‌های مالی کشورهای در حال توسعه بررسی می‌شود. از یافته‌ها، آشکار است که پذیرش استانداردهای بین‌المللی حسابداری (IFRS)، شفافیت مالی و تقویت زیرساخت‌های نظارتی مزایای زیادی به همراه دارد. با این وجود، موانع هزینه‌های اجراء مقاومت نهادی و زیرساخت‌های ضعیف نیز دلایلی هستند که استفاده کامل از این فرصت‌ها را محدود می‌کنند. در خاتمه، توصیه‌هایی برای پایبندی بهتر به استانداردهای بین‌المللی و افزایش نظارت مالی در کشورهای در حال توسعه پیشنهاد شده است.

واژگان کلیدی: بین‌المللی شدن، تعاملات اقتصادی، حسابداری، نظارت مالی، کشورهای در حال توسعه

۱- استادیار گروه مدیریت و حسابداری واحد لارستان، دانشگاه آزاد اسلامی، لارستان، ایران (نویسنده مسئول)
tavakoli0011@gmail.com

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد گروه حسابداری واحد لارستان، دانشگاه آزاد اسلامی، لارستان، ایران
saeid13563410@gmail.com

در عصر جهانی شدن، بین المللی شدن فرآیند اقتصاد به یکی از مهم ترین عوامل تحول در سیستم های مالی و حسابداری کشورها تبدیل شده است. جهانی شدن، یعنی روابط اقتصادی، تجاری و فناوری کشورها و یکپارچگی بازارهای مالی بین المللی نه تنها به تغییرات ساختاری اقتصاد کلان در اقتصاد ملی کشورها کمک کرده است، بلکه سبب بکارگیری روش های گزارش دهی مالی، حسابداری و نظارت بر سیستم های مالی نیز شده است. (Ball, 2016). حسابداری و نظارت بر سیستم مالی این تحولات به ویژه برای کشورهای در حال توسعه که در تلاش برای ادغام با اقتصاد جهانی هستند، اهمیت دارد، زیرا این کشورها با چالش های متعددی از جمله زیرساخت های مالی ضعیف، کمبود دانش تخصصی و مقاومت نهادی در برابر تغییر مواجه هستند (Hopper et al., 2017).

ابزار عمده ای که جهانی شدن در زمینه حسابداری به ارمغان آورده است، استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی یکپاره (IFRS) است که با هدف هماهنگ سازی سیستم های حسابداری در سراسر جهان ساخته شده است. مهار و اجرای این استانداردها باعث شده تا کشورهای در حال توسعه روش های سنتی حسابداری و نظارت مالی خود را اصلاح کنند، به گونه ای که این تغییرات به یکی از شروط جذب سرمایه گذاری های خارجی و شفافیت مالی توسط آنها تبدیل شده است. (IFRS Foundation, 2022). علاوه بر این، تعاملات اقتصادی از طریق سرمایه گذاری مستقیم خارجی، تجارت بین المللی و مشارکت در بازارهای مالی جهانی فشار بیشتری را بر کشورهای در حال توسعه وارد کرده است تا سیستم های نظارتی و حسابداری خود را با نیازهای جهانی هماهنگ کنند (Chua & Taylor, 2008).

با این حال، تغییر روش های حسابداری و نظارت مالی در کشورهای در حال توسعه با چالش های متعددی همراه است. عواملی مانند ضعف زیرساخت های فنی و آموزشی، مقاومت فرهنگی و نهادی در برابر تغییر و هزینه های بالای انطباق با استانداردهای بین المللی از موانع جدی بر سر راه این تحول هستند (Uddin & Hopper, 2001). از سوی دیگر، این تغییرات فرصت هایی را نیز فراهم می کند. از جمله افزایش شفافیت مالی، بهبود اعتماد سرمایه گذاران خارجی و بهبود توانایی کشورها برای جذب منابع مالی بین المللی (Albu et al, 2011).

این مقاله با هدف بررسی تاثیر بین المللی شدن و تعاملات اقتصادی بر تغییر روش های حسابداری و نظارت مالی در کشورهای در حال توسعه تدوین شده است. در این راستا ابتدا مفاهیم کلیدی مرتبط با مبحث تعریف و چارچوب نظری مرتبط ارائه شده است. سپس به بررسی ادبیات بین المللی شدن و تعاملات اقتصادی پرداخته و اثرات مثبت و منفی بر سیستم های مالی کشورهای در حال توسعه تشریح می شود. در نهایت، اطلاعاتی که ما از طریق مطالعات موردی و پیشنهادات مبتنی بر موقعیت های عملی به دست می آوریم، به ما امکان می دهد تا با سؤالاتی از قبیل: چگونه کشورهای در حال توسعه می توانند حداکثر سود را از بین المللی سازی برای بهبود سیستم های حسابداری و نظارت مالی خود ببرند؟ و چه راهکارهایی برای غلبه بر چالش های موجود وجود دارد؟

این پژوهش سعی دارد با ارائه بینشی جامع، راه حل های مناسب را برای سیاست گذاران و موسسات مالی کشورهای در حال توسعه ارائه دهد و در عین حال، خلأهای موجود در ادبیات تحقیق را شناسایی کند تا راه را برای تحقیقات آتی هموار کند.

۲- چارچوب نظری

برای تحلیل نقش بین المللی شدن و تعاملات اقتصادی در تغییر روش های حسابداری و نظارت مالی در کشورهای در حال توسعه، استفاده از چارچوب های نظری معتبر ضروری است. این چارچوب بر اساس مفاهیم کلیدی، نظریه های علمی و روابط بین آنها طراحی شده است تا تعاملات بین المللی و داخلی در شکل گیری سیستم های مالی کشورهای در حال توسعه را به طور جامع توضیح دهد.

۲-۱- تعریف مفاهیم کلیدی

- بین المللی شدن ۱

بین المللی شدن حرکتی است که از طریق آن کشورها بیش از پیش وارد اقتصاد جهانی می شوند. مفهوم انتقال فناوری، سرمایه گذاری مستقیم خارجی (FDI)، تجارت بین الملل و پذیرش استانداردهای جهانی مانند IFRS شامل حوزه های فوق می شود. این یک روند رو به رشد بوده است که کشورها را به رعایت استانداردهای بین المللی برای همسو شدن با بازار جهانی سوق می دهد (Ball, 2016).

-تعاملات اقتصادی^۱

تعاملات اقتصادی را می توان به عنوان معاملات تجاری و مالی که بین کشورها در سراسر سرمایه گذاری های خارجی، تجارت بین المللی و بازارهای مالی جهانی انجام می شود، تعریف کرد. این تعاملات باعث می شود که کشورهای در حال توسعه معیارهای شفافیت مالی و انطباق با استانداردهای جهانی را رعایت کنند (UNCTAD, 2022).

-روش های حسابداری^۲

روش های حسابداری قوانین، ادامه استانداردها و رویه هایی هستند که برای بیان اطلاعات مالی به گونه ای که رعایت آن آسان و واقعی باشد، استفاده می شود. اجرای استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی (IFRS) الزامی است که در سال های اخیر برای کشورهای در حال توسعه راه اندازی شده است. این مقررات از کشورها می خواهد که تغییرات عمیقی در کل سیستم حسابداری خود انجام دهند (Brown, 2011).

-نظارت مالی^۳

نظارت مالی به معنای تنظیم و کنترل فعالیت های مالی و حسابداری بر اساس چارچوب قانونی و نظارتی تدوین شده توسط نهادهای قانونی و نظارتی است. نظارت مالی شفافیت، ثبات و انطباق با سیستم های مالی با استانداردهای بین المللی را تضمین می کند. در کشورهای در حال توسعه، به ویژه، نظارت مالی اغلب نتیجه فشارهای بین المللی و همچنین ملی است (Hopper et al., 2017).

۲-۲- نظریه ها و مدل های مرتبط

-نظریه نهادی^۴

طبق نظریه نهادی، سازمان ها و کشورها تحت تأثیر فشارهای قانونی، هنجاری و تقلیدی اقدام به پذیرش تغییرات می کنند. فشارهای ناشی از نهادهای بین المللی نظیر IFRS Foundation، بانک جهانی و صندوق بین المللی پول، کشورهای در حال توسعه را ملزم به پذیرش استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی می کند (Judge et al., 2010).

-نظریه وابستگی منابع^۵

این یک نوع تئوری است که به باز شدن مسیرهایی برای کشورها به دنبال شفافیت مالی اشاره دارد که می تواند در دستور کار جهانی برای احتمال ورود پول انجام شود. در امتداد IFRS، این یک عامل کلیدی در کاهش هزینه های سرمایه و در نتیجه افزایش در دسترس بودن سرمایه گذاری خارجی در کشورهای در حال توسعه است (Gordon et al., 2012).

-نظریه شفافیت و کاهش عدم تقارن اطلاعاتی^۶

این نظریه ادعا می کند که شفافیت مالی و دقت گزارشدهی اطلاعات، عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیران و سرمایه گذاران را کاهش می دهد. اجرای استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی (IFRS)، به ویژه در کشورهای در حال توسعه، منجر به افزایش شفافیت و اعتماد سرمایه گذاران بین المللی شده است (Soderstrom & Sun, 2010).

-نظریه جهانی شدن^۷

این نظریه به تأثیر جهانی شدن بر همگرایی و هماهنگی سیستم های اقتصادی و مالی اشاره دارد. جهانی شدن، کشورهای در حال توسعه را ملزم به تطبیق با استانداردهای بین المللی و تقویت زیرساخت های نظارتی کرده است (Samaha & Khlif, 2016).

۲-۳- رابطه بین مفاهیم و نظریه ها

چارچوب نظری این مقاله نشان می دهد که بین المللی شدن و تعاملات اقتصادی به عنوان عوامل خارجی و فشارهای نهادی، کشورهای در حال توسعه را به تغییرات عمده در روش های حسابداری و نظارت مالی سوق می دهند. نظریه نهادی به فشارهای

1. Economic Interactions

2. Accounting Methods

3. Financial Oversight

4. Institutional Theory

5. Resource Dependency Theory

6. transparency and reduction of information asymmetry Theory

7. Globalization Theory

قانونی و هنجاری اشاره دارد که این تغییرات را ضروری می‌سازند، در حالی که نظریه وابستگی منابع، به نیاز کشورهای در حال توسعه برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی و جلب اعتماد سرمایه‌گذاران اشاره می‌کند. نظریه شفافیت نیز نشان می‌دهد که پذیرش استانداردهای بین‌المللی مانند IFRS، به کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و افزایش شفافیت مالی کمک می‌کند.

۳- مروری بر ادبیات موضوع

پژوهش‌های متعددی تأثیر جهانی‌سازی و روابط اقتصادی را بر تحولات روش‌های حسابداری و نظارت مالی، به‌ویژه در کشورهای با درآمد پایین و متوسط، بررسی کرده‌اند. این تحقیقات از دیدگاه‌های مختلف به این موضوع پرداخته‌اند و می‌توان آن‌ها را در سه دسته کلی طبقه‌بندی کرد:

- ۱) بررسی تأثیر IFRS بر گزارشگری مالی و مقررات حسابداری
- ۲) بررسی نقش تعاملات اقتصادی در تغییر سیستم‌های نظارتی و حسابداری
- ۳) تحلیل چالش‌ها و فرصت‌های کشورهای در حال توسعه به منظور همسویی با استانداردهای جهانی.

۳-۱- بررسی اهمیت استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS)

IFRS اساساً زبان حسابداری یا نقطه مرجعی است که همگرایی بین‌المللی و هماهنگی روش‌ها را در آن زمینه تسهیل می‌کند. معرفی این استانداردها در کشورهای در حال توسعه به طور گسترده مورد تحقیق قرار گرفته است. بال (۲۰۱۶) در تحقیق خود نشان داد که IFRS به شفافیت اطلاعات مالی و افزایش کیفیت گزارشگری مالی در کشورهایی که این استانداردها را اتخاذ می‌کنند کمک کرده است. وی همچنین تأکید کرد که اثرات مثبت IFRS عمدتاً در کشورهایی مشاهده می‌شود که زیرساخت‌های نهادی و نظارتی قوی دارند.

تحقیقات براون (۲۰۱۱) مزایای استفاده از استانداردهای IFRS را بررسی کرده و نشان داده است که این استانداردها با ایجاد قابلیت مقایسه در اطلاعات مالی گزارشگری مالی را در سطح جهانی افزایش داده‌اند. این توسعه باعث افزایش شفافیت کشورهای در حال توسعه و دسترسی آنها به سرمایه‌گذاری خارجی شده است.

از سوی دیگر، هوپر و همکاران (۲۰۱۷) در مطالعات خود در کشورهای آفریقایی و آسیایی نشان دادند که اجرای IFRS در کشورهایی که زیرساخت مناسبی ندارند می‌تواند به یک مبادله بین هزینه‌های انطباق و گزارش تبدیل شود. این مطالعه تأکید کرد که بومی‌سازی IFRS با توجه به شرایط محلی و فرهنگی یک ضرورت است. مطالعات بیشتر گزارش کرده‌اند که IFRS در جذب سرمایه‌گذاری خارجی موفق است. به عنوان مثال، مقاله گوردون (و همکاران، ۲۰۱۲) نشان می‌دهد که عدم تقارن اطلاعاتی در بازار سهام بزرگترین مزیت از معرفی IFRS در کشورهای در حال توسعه است که به نوبه خود اعتماد سرمایه‌گذاران خارجی را افزایش می‌دهد.

۳-۲- بررسی نقش تعاملات اقتصادی در تغییر سیستم‌های نظارتی و حسابداری

تعاملات اقتصادی بین‌المللی از طریق جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FDI)، تجارت بین‌المللی و همکاری‌های اقتصادی منطقه‌ای از عوامل اصلی تغییر نظام‌های نظارتی و حسابداری بوده است. بر اساس گزارش UNCTAD (۲۰۲۲)، شرکت‌های خارجی و شرکت‌های چند ملیتی اغلب کشور میزبان را به تبعیت از هنجارهای بین‌المللی مانند IFRS هدایت می‌کنند. Allon و Dwyer (۲۰۱۴) در مطالعه خود دریافتند که MNCها در واقع عامل اصلی ایجاد استانداردهای مالی در کشورهای میزبان هستند. این امر منجر به بهبود کیفیت نظارت مالی و شفافیت در این کشورها شده است.

علاوه بر این، فام و همکاران (۲۰۲۱) در مطالعه کشورهای عضو آسه آن (آسه آن) نشان داد که تعاملات اقتصادی منطقه‌ای، کشورهای عضو را به اتخاذ IFRS و همسویی با استانداردهای حسابداری تشویق کرده است. این مطالعه همچنین تأکید کرد که همکاری منطقه‌ای می‌تواند به کاهش هزینه‌های سازگاری و افزایش کارایی فرآیند پذیرش استانداردهای بین‌المللی کمک کند.

۳-۳- تحلیل چالش‌ها و فرصت‌های کشورهای در حال توسعه در مسیر همسویی با استانداردهای جهانی.

کشورهای در حال توسعه در مسیر پذیرش استانداردهای بین‌المللی حسابداری و تقویت نظارت مالی با چالش‌ها و فرصت‌های زیادی روبرو هستند. سماحا و خلیف (۲۰۱۶) در بررسی ادبیات خود نشان دادند که چالش‌های اصلی کشورهای در حال توسعه شامل کمبود منابع انسانی متخصص، زیرساخت‌های ضعیف نهادی و مقاومت فرهنگی در برابر تغییر است. مطالعات دیگر فرصت‌های ناشی از پذیرش IFRS را بررسی کرده‌اند. Soderstrom & Sun (۲۰۱۰) نشان دادند که پذیرش استانداردهای بین‌المللی می‌تواند به کاهش هزینه‌های سرمایه‌گذاری، افزایش شفافیت مالی و جلب اعتماد سرمایه‌گذاران بین‌المللی کمک کند.

یکی از مطالعات جالب در این زمینه، Judge et al. (۲۰۱۰) که با استفاده از نظریه نهادی نشان داد که فشارهای قانونی، هنجاری و تقلیدی از سوی نهادهای بین‌المللی مانند بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول (IMF) نقش کلیدی در پذیرش IFRS توسط کشورهای در حال توسعه ایفا می‌کند. علاوه بر این، هاپر و همکاران. (۲۰۱۷) تاکید کردند که کشورهای در حال توسعه باید به جای پذیرش صرف استانداردهای بین‌المللی، شرایط فرهنگی و اقتصادی محلی خود را در نظر بگیرند و استانداردها را با نیازهای داخلی تطبیق دهند.

۴- روش‌شناسی پژوهش

این مقاله مروری، برای بررسی تأثیر بین‌المللی شدن و تعاملات اقتصادی بر تحولات حسابداری و نظارت مالی در کشورهای در حال توسعه، از روش تحلیل محتوای کیفی استفاده می‌کند. به این معنی که محققان، اطلاعات را از منابع مختلفی مانند مقالات علمی، گزارش‌های سازمان‌های بین‌المللی، و اسناد دولتی جمع‌آوری و سپس با استفاده از تکنیک‌های تحلیل کیفی، مفاهیم، تمها و الگوهای مشترک را شناسایی و تفسیر می‌کنند. به عبارت دیگر، این مقاله به جای آنکه از روش‌های آماری و کمی برای اندازه‌گیری و آزمون فرضیه استفاده کند، از روش‌های کیفی برای درک عمیق‌تر و تفسیر پیچیدگی‌های رابطه بین بین‌المللی شدن، تعاملات اقتصادی و تحولات حسابداری در کشورهای در حال توسعه بهره می‌برد.

۵- بین‌المللی شدن و نقش آن در تغییر روش‌های حسابداری^۱

بین‌المللی شدن^۲ به فرآیند گسترش تعاملات اقتصادی، مالی و تجاری میان کشورها و ادغام بازارهای جهانی اشاره دارد. این پدیده به‌طور مستقیم و غیرمستقیم بر روش‌های حسابداری در کشورهای در حال توسعه تأثیر گذاشته است. فرآیند بین‌المللی شدن، از طریق پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS)، تغییرات قانونی و نهادی، و فشارهای ناشی از تعاملات اقتصادی جهانی، کشورهای در حال توسعه را به سمت تغییر روش‌های حسابداری و بهبود شفافیت در گزارشگری مالی سوق داده است. در این بخش، نقش بین‌المللی شدن در تغییر روش‌های حسابداری بررسی می‌شود و تأثیر آن از ابعاد مختلف تحلیل می‌گردد.

۵-۱- پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی

یکی از مهم‌ترین ابزارهای بین‌المللی شدن در حوزه حسابداری، پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) است. IFRS به‌عنوان مجموعه‌ای از استانداردهای حسابداری جهانی، هدف اصلی خود را هماهنگ‌سازی گزارشگری مالی در سطح بین‌المللی و افزایش شفافیت، قابلیت مقایسه، و اعتماد سرمایه‌گذاران به اطلاعات مالی می‌داند (Ball, 2016). کشورهای در حال توسعه، به‌ویژه آن‌هایی که به سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FDI) و همکاری‌های تجاری وابسته هستند، تحت فشار نهادهای بین‌المللی و سرمایه‌گذاران خارجی، به سمت پذیرش IFRS حرکت کرده‌اند. مطالعه‌ای توسط Gordon et al. (۲۰۱۲) نشان داد که پذیرش IFRS در کشورهای در حال توسعه باعث بهبود دسترسی به سرمایه‌گذاری خارجی و کاهش هزینه‌های اطلاعاتی برای سرمایه‌گذاران بین‌المللی شده است.

به‌عنوان مثال، در نیجریه، پذیرش IFRS باعث افزایش شفافیت مالی و بهبود رتبه اعتباری شرکت‌های بزرگ در بازارهای جهانی شده است (Iyoha & Oyerinde, 2010). به همین ترتیب، در کشورهای آسیای جنوب شرقی، پذیرش IFRS به‌عنوان بخشی از استراتژی‌های منطقه‌ای برای همگرایی اقتصادی و تجاری، نقش کلیدی در تغییر روش‌های حسابداری ایفا کرده است (Pham et al., 2021).

۵-۲- تأثیر جهانی شدن بر هماهنگی استانداردهای حسابداری

جهانی شدن^۳ به‌عنوان یکی از محرک‌های اصلی بین‌المللی شدن، منجر به همگرایی روش‌های حسابداری در سطح جهانی شده است. این همگرایی ناشی از تقاضای شرکت‌های چندملیتی، سرمایه‌گذاران و نهادهای بین‌المللی برای اطلاعات مالی قابل اعتماد و قابل مقایسه در بازارهای مختلف است.

1. Internationalization and Accounting Changes

2. Internationalization

3. Globalization

Brown (۲۰۱۱) در پژوهش خود نشان داد که افزایش تجارت بین‌المللی و گسترش فعالیت‌های اقتصادی در سطح جهانی، شرکت‌ها را ملزم به پذیرش و انطباق با استانداردهای حسابداری بین‌المللی کرده است. به‌عنوان مثال، کشورهای عضو اتحادیه اروپا، همزمان با تقویت روابط تجاری خود، استانداردهای IFRS را به‌عنوان یک الزام قانونی پذیرفته‌اند که این امر منجر به تغییرات اساسی در روش‌های حسابداری آن‌ها شده است.

در کشورهای در حال توسعه، پذیرش IFRS و هماهنگی روش‌های حسابداری به‌طور مستقیم تحت تأثیر فشارهای ناشی از جهانی‌شدن بوده است. Hopper et al. (۲۰۱۷) نشان دادند که در بسیاری از کشورهای آفریقایی و آسیایی، پذیرش IFRS به دلیل تعاملات اقتصادی بین‌المللی و نیاز به شفافیت مالی در معاملات فرامرزی صورت گرفته است.

۳-۵- فشارهای نهادی و قانونی ناشی از بین‌المللی شدن

نظریه نهادی^۱ توضیح می‌دهد که سازمان‌ها و کشورها تحت تأثیر فشارهای قانونی، هنجاری و تقلیدی، اقدام به پذیرش تغییرات و استانداردهای جدید می‌کنند (Judge et al., 2010). این نظریه بیان می‌کند که فشارهای بین‌المللی ناشی از نهادهایی مانند بانک جهانی^۲، صندوق بین‌المللی پول^۳ و IFRS Foundation، کشورهای در حال توسعه را ملزم به تغییر روش‌های حسابداری و پذیرش استانداردهای جهانی کرده است.

برای مثال، بسیاری از کشورهای آفریقایی و آسیایی، به‌ویژه آن‌هایی که به کمک‌های مالی بین‌المللی متکی هستند، تحت فشار این نهادها، استانداردهای IFRS را پذیرفته‌اند. این فشارها همچنین منجر به ایجاد تغییرات قانونی و نهادی در این کشورها شده است. به‌عنوان مثال، در ویتنام، پذیرش IFRS بخشی از برنامه اصلاحات اقتصادی این کشور برای ادغام با اقتصاد جهانی بوده است (Nguyen & Richard, 2011).

۴-۵- تغییرات در آموزش و تخصص حسابداری

بین‌المللی شدن نه تنها بر روش‌های حسابداری تأثیر گذاشته است، بلکه نیاز به توسعه دانش و مهارت‌های حسابداری در کشورهای در حال توسعه را افزایش داده است. پذیرش IFRS، کشورها را ملزم به آموزش نیروی انسانی متخصص و توانمندسازی حرفه‌ای حسابداران کرده است.

مطالعه Alon & Dwyer (۲۰۱۴) نشان داد که پذیرش IFRS در کشورهای در حال توسعه، تقاضا برای آموزش حسابداری بر اساس استانداردهای بین‌المللی را افزایش داده است. این امر باعث شده است که دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی در این کشورها به آموزش مفاهیم و اصول IFRS بپردازند.

۵-۵- چالش‌ها و مقاومت‌های فرهنگی در برابر تغییر

اگرچه بین‌المللی شدن فرصت‌های زیادی برای تغییر روش‌های حسابداری فراهم کرده است، اما در برخی کشورها، مقاومت‌های فرهنگی و نهادی در برابر تغییرات وجود دارد. Hopper et al. (۲۰۱۷) در مطالعه‌ای نشان دادند که در برخی کشورهای آفریقایی، مقاومت فرهنگی در برابر پذیرش IFRS و تغییر روش‌های سنتی حسابداری، یکی از موانع اصلی در فرآیند بین‌المللی شدن بوده است. علاوه بر این، هزینه‌های بالای تطبیق با استانداردهای بین‌المللی، کمبود نیروی انسانی متخصص، و ضعف زیرساخت‌های نظارتی از دیگر چالش‌های کشورهای در حال توسعه در این زمینه است (Samaha & Khlif, 2016).

۶-۵- فرصت‌های ناشی از بین‌المللی شدن در حسابداری

بین‌المللی شدن فرصت‌هایی نظیر افزایش شفافیت مالی، کاهش هزینه‌های سرمایه، و بهبود دسترسی به بازارهای مالی جهانی را برای کشورهای در حال توسعه فراهم کرده است. Gordon et al. (۲۰۱۲) نشان دادند که کشورهای پذیرنده IFRS، توانسته‌اند اعتماد سرمایه‌گذاران بین‌المللی را جلب کرده و میزان سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FDI) را افزایش دهند. علاوه بر این، پذیرش IFRS به شرکت‌های کشورهای در حال توسعه این امکان را داده است که در بازارهای مالی جهانی حضور پیدا کنند و از مزایای اقتصادی جهانی‌شدن بهره‌مند شوند (Soderstrom & Sun, 2010).

1. Institutional Theory

2. IBRD

3. IMF

۷- تعاملات اقتصادی و نظارت مالی^۱

تعاملات اقتصادی، از جمله سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی^۲، تجارت بین‌المللی، و همکاری‌های اقتصادی منطقه‌ای، به یکی از محرک‌های اصلی اصلاحات حسابداری و تقویت نظارت مالی در کشورهای در حال توسعه تبدیل شده‌اند. این تعاملات کشورهای در حال توسعه را ملزم به افزایش شفافیت مالی، هماهنگی با استانداردهای بین‌المللی مانند IFRS، و تقویت نهادهای نظارتی کرده‌اند. تأثیر این تعاملات از چندین جنبه کلیدی مورد بحث قرار می‌گیرد.

۷-۱- نقش سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در تقویت نظارت مالی

سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی یکی از عوامل کلیدی در تعاملات اقتصادی است که تأثیر قابل توجهی بر سیستم‌های نظارت مالی در کشورهای در حال توسعه دارد. ورود سرمایه‌گذاران خارجی به این کشورها معمولاً همراه با الزامات شفافیت مالی و هماهنگی با استانداردهای بین‌المللی است. مطالعه Gordon et al (۲۰۱۲) نشان داد که پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) توسط کشورهای در حال توسعه باعث افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران خارجی شده و جریان FDI را به این کشورها تسهیل کرده است. برای مثال، کشورهایی مانند نیجریه و آفریقای جنوبی با پذیرش IFRS موفق به جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی بیشتری شدند. علاوه بر این، Iyoha & Oyerinde (۲۰۱۰) اشاره کردند که در نیجریه، پذیرش IFRS به‌عنوان بخشی از برنامه‌های اصلاحات اقتصادی، باعث بهبود شفافیت مالی و افزایش قدرت نظارت بر شرکت‌ها شد.

۷-۲- تجارت بین‌المللی و الزامات شفافیت مالی

تجارت بین‌المللی نیز به‌عنوان یکی دیگر از ابعاد تعاملات اقتصادی، فشارهای بیشتری بر کشورهای در حال توسعه وارد کرده است تا سیستم‌های حسابداری و نظارتی خود را با استانداردهای جهانی هماهنگ کنند. شرکت‌های فعال در تجارت بین‌المللی برای تسهیل معاملات فرامرزی نیازمند اطلاعات مالی شفاف و قابل‌مقایسه هستند. مطالعه Soderstrom & Sun (۲۰۱۰) نشان داد که کشورهای در حال توسعه با اتکا به تجارت بین‌المللی، از استانداردهای IFRS به‌عنوان ابزاری برای افزایش شفافیت مالی و بهبود دسترسی به بازارهای خارجی استفاده کرده‌اند. برای مثال، در کشورهای آسیای جنوب شرقی مانند مالزی، پذیرش IFRS بخشی از سیاست‌های توسعه اقتصادی و تسهیل تجارت با شرکای بین‌المللی بوده است. Yaacob & Che-Ahmad (۲۰۱۲) تأکید کردند که هماهنگی با IFRS باعث بهبود شفافیت در گزارشگری مالی شرکت‌های مالزیایی و افزایش رقابت‌پذیری آن‌ها در بازارهای جهانی شده است.

۷-۳- نقش نهادهای بین‌المللی در تقویت نظارت مالی

نهادهای بین‌المللی مانند بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول (IMF) نقش مهمی در تقویت نظارت مالی در کشورهای در حال توسعه ایفا می‌کنند. این نهادها از طریق برنامه‌های کمک مالی و فنی، کشورها را به پذیرش استانداردهای بین‌المللی و اصلاحات نهادی ترغیب می‌کنند. مطالعه Judge et al (۲۰۱۰) با استفاده از نظریه نهادی، نشان داد که فشارهای قانونی و هنجاری از سوی نهادهای بین‌المللی، نقشی کلیدی در پذیرش IFRS و تقویت نظارت مالی در کشورهای در حال توسعه داشته است. به‌عنوان مثال، در ویتنام، اصلاحات حسابداری و نظارتی به‌عنوان بخشی از برنامه‌های همکاری با بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول انجام شد. Nguyen & Richard (۲۰۱۱) نشان دادند که این اصلاحات باعث بهبود شفافیت مالی و جذب سرمایه‌گذاری خارجی در ویتنام شده است.

۷-۴- همکاری‌های اقتصادی منطقه‌ای و هماهنگی نظارتی

همکاری‌های اقتصادی منطقه‌ای، مانند اتحادیه اروپا و آسه‌آن (ASEAN)، نقش زیادی در تقویت نظارت مالی و هماهنگی استانداردهای حسابداری در کشورهای عضو داشته‌اند. این همکاری‌ها نه تنها تجارت و سرمایه‌گذاری را تسهیل می‌کنند، بلکه کشورها را ملزم به پذیرش استانداردهای یکسان و تقویت نظارت مالی می‌کنند. برای مثال، در اتحادیه اروپا، پذیرش IFRS به‌عنوان استاندارد گزارشگری مالی مشترک، باعث افزایش شفافیت مالی و کاهش هزینه‌های تطبیق برای شرکت‌های چندملیتی شده است (Brüggemann et al., 2013).

1. Economic Interactions and Financial Oversight

2. FDI

در منطقه آسه‌آن، کشورهای عضو برای افزایش رقابت‌پذیری اقتصادی و جذب سرمایه‌گذاری خارجی، اقدام به پذیرش IFRS و هماهنگی استانداردهای حسابداری کرده‌اند. Yaacob & Che-Ahmad (۲۰۱۲) نشان دادند که این اقدام باعث بهبود شفافیت مالی و افزایش قابلیت مقایسه گزارش‌های مالی شرکت‌های فعال در این منطقه شده است.

۷-۵- چالش‌ها و فرصت‌های ناشی از تعاملات اقتصادی در نظارت مالی

چالش‌ها:

- ضعف زیرساخت‌های نظارتی: بسیاری از کشورهای در حال توسعه فاقد نهادهای نظارتی قوی برای اجرای مؤثر استانداردهای بین‌المللی هستند.
 - هزینه‌های تطبیق: تطبیق با استانداردهای بین‌المللی مانند IFRS مستلزم هزینه‌های بالایی برای اصلاحات نهادی و آموزش نیروی انسانی است (Samaha & Khelif, 2016).
 - مقاومت فرهنگی: در برخی کشورها، پذیرش استانداردهای بین‌المللی با مقاومت فرهنگی و نهادی روبرو است.
- فرصت‌ها:
- افزایش شفافیت مالی: پذیرش IFRS و تقویت نظارت مالی باعث بهبود شفافیت مالی و کاهش تقلب می‌شود.
 - جذب سرمایه‌گذاری خارجی: شفافیت مالی افزایش یافته باعث جلب اعتماد سرمایه‌گذاران خارجی و افزایش جریان FDI می‌شود (Gordon et al., 2012).
 - دسترسی به بازارهای جهانی: هماهنگی با استانداردهای بین‌المللی دسترسی شرکت‌ها به بازارهای سرمایه جهانی را تسهیل می‌کند.

۸- چالش‌ها و فرصت‌ها برای کشورهای در حال توسعه^۱

کشورهای در حال توسعه در مسیر بین‌المللی شدن و انطباق با استانداردهای بین‌المللی حسابداری و تقویت نظارت مالی، با چالش‌ها و فرصت‌های متعددی روبرو هستند. از یک سو، این کشورها با مسائلی همچون ضعف زیرساخت‌های نهادی، مقاومت فرهنگی در برابر تغییر، و هزینه‌های بالای تطبیق مواجه‌اند. از سوی دیگر، فرصت‌هایی نظیر افزایش شفافیت مالی، دسترسی به سرمایه‌گذاری‌های خارجی، و بهبود رتبه اعتباری در انتظار آن‌هاست. این بخش به بررسی این چالش‌ها و فرصت‌ها می‌پردازد و بر اهمیت بهره‌برداری از فرصت‌ها در عین مدیریت چالش‌ها تأکید می‌کند.

۸-۱- چالش‌ها برای کشورهای در حال توسعه

- ضعف زیرساخت‌های نهادی و نظارتی

یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های کشورهای در حال توسعه، ضعف زیرساخت‌های نهادی و نظارتی است. بسیاری از این کشورها فاقد نهادهای تنظیم‌گر قوی و کارآمد هستند که بتوانند استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) را به‌طور مؤثر اجرا کنند. Judge et al (۲۰۱۰) نشان دادند که ضعف نهادهای نظارتی و قانونی در کشورهای در حال توسعه، مانعی بزرگ برای پذیرش و اجرای استانداردهای بین‌المللی است.

به‌عنوان مثال، بسیاری از کشورهای آفریقایی به دلیل نبود نهادهای قوی نظارتی، در اجرای IFRS با مشکلات جدی مواجه بوده‌اند. این کشورها نیازمند سرمایه‌گذاری در ساختارهای نظارتی و آموزش نیروی انسانی متخصص هستند (Hopper et al, 2017).

- هزینه‌های بالای تطبیق با استانداردهای بین‌المللی

پذیرش و اجرای استانداردهای بین‌المللی مانند IFRS مستلزم هزینه‌های قابل‌توجهی است. این هزینه‌ها شامل اصلاحات نهادی، آموزش نیروی انسانی، و به‌روزرسانی سیستم‌های فناوری اطلاعات می‌شود. Samaha & Khelif (۲۰۱۶) در مطالعه‌ای نشان دادند که یکی از دلایل اصلی مقاومت کشورهای در حال توسعه در برابر پذیرش IFRS، هزینه‌های بالای تطبیق با این استانداردهاست.

به‌عنوان مثال، شرکت‌های کوچک و متوسط^۱ در کشورهای در حال توسعه اغلب توانایی مالی کافی برای اجرای IFRS را ندارند، زیرا هزینه‌های مربوط به آموزش کارکنان و تنظیم صورت‌های مالی مطابق با استانداردهای جدید بسیار بالا است.

- مقاومت فرهنگی و نهادی در برابر تغییر

در بسیاری از کشورهای در حال توسعه، روش‌های سنتی حسابداری و نظارتی عمیقاً در بافت فرهنگی و نهادی جامعه ریشه دارند. مقاومت در برابر تغییر این روش‌ها، یکی دیگر از چالش‌های اساسی است. Hopper et al. (۲۰۱۷) نشان دادند که در بسیاری از کشورهای آفریقایی و آسیایی، پذیرش IFRS با مخالفت‌های فرهنگی و نهادی روبرو بوده است.

برای مثال، در برخی کشورها، سیستم‌های حسابداری مبتنی بر قوانین محلی و سنتی هستند که ممکن است با اصول IFRS سازگار نباشند. در چنین مواردی، تغییر این سیستم‌ها نیازمند تغییرات گسترده فرهنگی و نهادی است که زمان‌بر و پرهزینه است.

- کمبود نیروی انسانی متخصص

اجرای موفق استانداردهای بین‌المللی نیازمند نیروی انسانی متخصص در حوزه حسابداری و نظارت مالی است. بسیاری از کشورهای در حال توسعه با کمبود نیروی انسانی آموزش‌دیده مواجه هستند. DeFond et al. (۲۰۱۱) تأکید کردند که نبود حسابداران حرفه‌ای و متخصص، یکی از موانع اصلی اجرای IFRS در کشورهای در حال توسعه است.

۸-۲- فرصت‌ها برای کشورهای در حال توسعه

- افزایش شفافیت مالی و کاهش عدم تقارن اطلاعاتی

یکی از بزرگ‌ترین فرصت‌های پذیرش استانداردهای بین‌المللی، افزایش شفافیت مالی است. IFRS با ارائه چارچوبی برای گزارش‌دهی دقیق و شفاف، به کاهش عدم تقارن اطلاعاتی میان شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران منجر می‌شود. Ball (۲۰۱۶) نشان داد که پذیرش IFRS در کشورهای در حال توسعه باعث افزایش شفافیت مالی و بهبود اعتماد سرمایه‌گذاران شده است.

به‌عنوان مثال، کشورهای آسیای جنوب شرقی که IFRS را پذیرفته‌اند، موفق به جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی بیشتری شده‌اند، زیرا سرمایه‌گذاران به اطلاعات مالی شفاف‌تر دسترسی دارند (Pham et al., 2021).

- افزایش دسترسی به سرمایه‌گذاری خارجی

پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، یکی از عوامل کلیدی در جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FDI) است. سرمایه‌گذاران خارجی به دنبال کشورهایی هستند که شفافیت مالی و استانداردهای نظارتی قوی داشته باشند. Gordon et al. (۲۰۱۲) نشان دادند که پذیرش IFRS در کشورهای در حال توسعه، باعث افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران خارجی و افزایش جریان سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی شده است.

برای مثال، پذیرش IFRS در نیجریه و آفریقای جنوبی به‌طور مستقیم به افزایش سرمایه‌گذاری خارجی در این کشورها منجر شده است.

- بهبود رتبه اعتباری و دسترسی به بازارهای مالی جهانی

کشورهایی که استانداردهای بین‌المللی را می‌پذیرند، اغلب رتبه اعتباری بهتری در بازارهای مالی جهانی کسب می‌کنند. این بهبود رتبه اعتباری، به کاهش هزینه‌های تأمین مالی و دسترسی آسان‌تر به بازارهای سرمایه بین‌المللی منجر می‌شود. Samaha & Khlif (۲۰۱۶) نشان دادند که پذیرش IFRS در کشورهای در حال توسعه، به‌طور مستقیم با بهبود رتبه اعتباری آن‌ها مرتبط است.

- انتقال دانش و فناوری‌های مالی

تعاملات اقتصادی بین‌المللی و پذیرش استانداردهای جهانی، باعث انتقال دانش و فناوری‌های مالی به کشورهای در حال توسعه می‌شود. این انتقال نه تنها به بهبود سیستم‌های مالی کمک می‌کند، بلکه باعث توانمندسازی نیروی انسانی و ارتقای ظرفیت‌های داخلی می‌شود. Alon & Dwyer (۲۰۱۴) تأکید کردند که پذیرش IFRS در کشورهای در حال توسعه، به ایجاد فرصت‌هایی برای یادگیری بهترین شیوه‌های حسابداری و مدیریت مالی منجر شده است.

۸-۳- راهبردها برای غلبه بر چالش‌ها و بهره‌برداری از فرصت‌ها

کشورهای در حال توسعه برای غلبه بر چالش‌ها و بهره‌برداری از فرصت‌های ناشی از بین‌المللی شدن، می‌توانند از راهبردهای زیر استفاده کنند:

- تقویت نهادهای نظارتی و قانونی: ایجاد نهادهای قوی و مستقل نظارتی برای اجرای استانداردهای بین‌المللی ضروری است.

- سرمایه‌گذاری در آموزش و توسعه نیروی انسانی: آموزش حسابداران حرفه‌ای و متخصص باید در اولویت قرار گیرد.

- تطبیق استانداردهای بین‌المللی با شرایط محلی: پذیرش IFRS باید با در نظر گرفتن شرایط اقتصادی و فرهنگی محلی صورت گیرد.

- همکاری با نهادهای بین‌المللی: استفاده از کمک‌های فنی و مالی نهادهای بین‌المللی مانند بانک جهانی و IMF می‌تواند به کاهش هزینه‌های تطبیق کمک کند.

۹- مطالعات موردی^۱

مطالعات موردی کشورهای در حال توسعه به خوبی نشان می‌دهند که چگونه بین‌المللی شدن و تعاملات اقتصادی بر تغییر روش‌های حسابداری و تقویت نظارت مالی تأثیر گذاشته‌اند. این تغییرات در کشورهایی که اقدام به پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) کرده‌اند، نتایج مثبت و منفی متعددی به همراه داشته است. در ادامه، تجربیات کشورهای نیجریه، هند، برزیل و مالزی به عنوان نمونه‌های مطالعاتی بررسی می‌شوند.

۹-۱- مطالعه موردی: نیجریه - پذیرش IFRS در بزرگ‌ترین اقتصاد آفریقا

نیجریه، به عنوان بزرگ‌ترین اقتصاد آفریقا، در سال ۲۰۱۲ اقدام به پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) کرد. این تصمیم بخشی از تلاش این کشور برای ادغام با بازارهای جهانی و جذب سرمایه‌گذاری خارجی بود. پذیرش IFRS در نیجریه به ویژه برای شرکت‌های بزرگ و چندملیتی الزامی شد (Iyoha & Oyerinde, 2010). فرصت‌ها:

- شفافیت مالی: پذیرش IFRS باعث شد تا شرکت‌های نیجریه‌ای گزارش‌های مالی شفاف‌تر و قابل مقایسه‌تری ارائه دهند.
- جذب سرمایه‌گذاری خارجی: شفافیت مالی افزایش یافته باعث جلب اعتماد سرمایه‌گذاران خارجی و افزایش جریان سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FDI) شد.

- دسترسی به بازارهای جهانی: شرکت‌های بزرگ نیجریه‌ای توانستند به بازارهای سرمایه بین‌المللی دسترسی پیدا کنند.
چالش‌ها:

- ضعف زیرساخت‌های نظارتی: نیجریه فاقد نهادهای نظارتی قوی و کارآمد بود که اجرای IFRS را پیچیده کرد.
- هزینه‌های تطبیق: بسیاری از شرکت‌ها، به ویژه شرکت‌های کوچک و متوسط، توانایی مالی برای پوشش هزینه‌های تطبیق با IFRS را نداشتند.

- مقاومت فرهنگی: عدم آشنایی با استانداردهای بین‌المللی و وابستگی به روش‌های حسابداری سنتی، باعث مقاومت برخی از شرکت‌ها شد.

پذیرش IFRS در نیجریه باعث افزایش شفافیت و دسترسی به بازارهای جهانی شد، اما برای بهره‌برداری کامل از این تغییرات، این کشور باید زیرساخت‌های نظارتی و آموزشی خود را تقویت کند (Hopper et al., 2017).

۹-۲- مطالعه موردی: هند - اصلاحات تدریجی حسابداری با پذیرش Ind AS

هند در سال ۲۰۱۶ استانداردهای حسابداری خود را تحت عنوان "Indian Accounting Standards (Ind AS)" که نسخه‌ای بومی شده از IFRS است، معرفی کرد. این اقدام بخشی از تلاش‌های این کشور برای همگرایی با اقتصاد جهانی و افزایش شفافیت مالی بود (Pillai, 2019). فرصت‌ها:

- افزایش سرمایه‌گذاری خارجی: Ind AS باعث افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران خارجی و جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی شد.

- هماهنگی با بازارهای جهانی: شرکت‌های هندی توانستند گزارش‌های مالی خود را با استانداردهای جهانی هماهنگ کنند، که این امر دسترسی آن‌ها به بازارهای سرمایه بین‌المللی را تسهیل کرد.

- تقویت نظارت مالی: اصلاحات حسابداری در هند منجر به بهبود شفافیت و کاهش موارد تقلب مالی شد.
چالش‌ها:

- پیچیدگی‌های قانونی و مالیاتی: هماهنگی بین Ind AS و قوانین مالیاتی محلی، چالش‌هایی در اجرای کامل این استانداردها ایجاد کرد.

- کمبود نیروی انسانی متخصص: بسیاری از شرکت‌ها فاقد حسابداران حرفه‌ای با دانش کافی برای اجرای استانداردهای جدید بودند.

- مقاومت شرکت‌های کوچک و متوسط (SMEs): هزینه‌های تطبیق بالا و پیچیدگی‌های استانداردهای جدید باعث مقاومت این شرکت‌ها شد.

هند با اجرای Ind AS توانست شفافیت مالی را افزایش دهد و به بازارهای جهانی دسترسی بهتری پیدا کند. با این حال، این کشور همچنان نیازمند اصلاحات نهادی و آموزشی برای بهره‌برداری کامل از این استانداردها است (Pillai, 2019).

۹-۳- مطالعه موردی: برزیل - پذیرش IFRS و تقویت شفافیت مالی

برزیل در سال ۲۰۱۰ اقدام به پذیرش کامل IFRS کرد. این کشور به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین اقتصادهای آمریکای لاتین، هدف اصلی خود را افزایش شفافیت مالی و جذب سرمایه‌گذاری خارجی قرار داد (Brüggemann et al., 2013). فرصت‌ها:

- افزایش مقایسه‌پذیری گزارش‌های مالی: پذیرش IFRS به شرکت‌های برزیلی اجازه داد تا گزارش‌های مالی خود را با سایر شرکت‌های بین‌المللی قابل مقایسه کنند.

- جذب سرمایه‌گذاری خارجی: شفافیت مالی افزایش یافته باعث جلب اعتماد سرمایه‌گذاران خارجی شد.
- توانایی حضور در بازارهای بین‌المللی: شرکت‌های برزیلی توانستند از فرصت‌های تأمین مالی در بازارهای جهانی بهره‌مند شوند.

چالش‌ها:

- مقاومت فرهنگی: برخی شرکت‌ها به دلیل وابستگی به روش‌های حسابداری محلی، در برابر پذیرش IFRS مقاومت کردند.
- کمبود نیروی انسانی متخصص: کمبود حسابداران آموزش‌دیده و حرفه‌ای، اجرای کامل IFRS را دشوار کرد.
- پذیرش IFRS در برزیل به‌عنوان یک تحول مثبت در سیستم مالی این کشور شناخته می‌شود. با وجود چالش‌های موجود، برزیل توانست شفافیت مالی خود را افزایش دهد و به یک مقصد جذاب‌تر برای سرمایه‌گذاران خارجی تبدیل شود (Brüggemann et al., 2013).

۹-۴- مطالعه موردی: مالزی - همگرایی موفق با IFRS

مالزی به‌عنوان یکی از اقتصادهای نوظهور جنوب شرق آسیا، در سال ۲۰۱۲ اقدام به همگرایی کامل با IFRS کرد. این اقدام بخشی از استراتژی مالزی برای تقویت شفافیت مالی و رقابت‌پذیری در بازارهای جهانی بود (Yaacob & Che-Ahmad, 2012).

فرصت‌ها:

- افزایش شفافیت مالی: پذیرش IFRS باعث افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران به اطلاعات مالی شرکت‌های مالزیایی شد.
- دسترسی به بازارهای سرمایه جهانی: شرکت‌های مالزیایی توانستند از مزایای تأمین مالی در بازارهای بین‌المللی بهره‌مند شوند.

- تقویت نظارت مالی: پذیرش IFRS باعث شد تا سیستم‌های نظارتی مالزی بهبود یابد و با استانداردهای جهانی هماهنگ شود.

چالش‌ها:

- هزینه‌های تطبیق: شرکت‌های کوچک‌تر در مالزی با مشکلات مالی برای اجرای IFRS مواجه شدند.
- تطبیق با قوانین محلی: هماهنگی بین IFRS و قوانین مالیاتی و تجاری مالزی نیازمند اصلاحات گسترده بود.
مالزی با موفقیت توانست IFRS را اجرا کند و شفافیت مالی خود را بهبود بخشد. تجربه این کشور نشان می‌دهد که همگرایی دقیق با استانداردهای جهانی می‌تواند به افزایش رقابت‌پذیری و جذب سرمایه‌گذاری خارجی کمک کند (Yaacob & Che-Ahmad, 2012).

مطالعات موردی نشان می‌دهند که پذیرش استانداردهای بین‌المللی نظیر IFRS و تقویت نظارت مالی، اگرچه با چالش‌هایی مانند هزینه‌های تطبیق، ضعف زیرساخت‌ها و مقاومت فرهنگی همراه است، اما فرصت‌های چشمگیری مانند افزایش شفافیت مالی، جذب سرمایه‌گذاری خارجی، و دسترسی به بازارهای بین‌المللی را برای کشورهای در حال توسعه فراهم می‌کند. تجربیات کشورهای نیجریه، هند، برزیل و مالزی نشان می‌دهند که موفقیت در این مسیر به اصلاحات نهادی، سرمایه‌گذاری در آموزش و رویکردی تدریجی بستگی دارد.

۱۰- نتایج و بحث

بین‌المللی شدن و تعاملات اقتصادی، به‌عنوان دو عامل کلیدی در تحول سیستم‌های حسابداری و نظارت مالی در کشورهای در حال توسعه شناخته می‌شوند. بررسی تأثیر این عوامل نشان می‌دهد که پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS)، تقویت نظارت مالی، و هماهنگی با استانداردهای جهانی، فرصت‌های چشمگیری برای کشورهای در حال توسعه به همراه دارد. با این حال، این روند با چالش‌های ساختاری، نهادی و فرهنگی نیز همراه است. در این بخش، نتایج اصلی حاصل از مرور ادبیات و مطالعات موردی ارائه می‌شود و بحثی انتقادی حول فرصت‌ها و چالش‌ها شکل می‌گیرد.

۱-۱۰- نتایج کلیدی

۱. پذیرش IFRS و تأثیر آن بر شفافیت مالی

یکی از مهم‌ترین نتایج پذیرش IFRS در کشورهای در حال توسعه، افزایش شفافیت مالی و بهبود کیفیت گزارشگری مالی است. کشورهای پذیرنده IFRS توانسته‌اند گزارش‌های مالی استاندارد و قابل‌مقایسه ارائه دهند که باعث کاهش عدم تقارن اطلاعاتی میان شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران شده است.

مطالعه Ball (۲۰۱۶) نشان داد که IFRS با ایجاد چارچوبی جهانی برای گزارشگری مالی، شفافیت مالی را در کشورهای در حال توسعه افزایش داده و اعتماد سرمایه‌گذاران خارجی را تقویت کرده است. به‌عنوان مثال، در برزیل، پذیرش IFRS باعث کاهش فساد مالی و بهبود ارزیابی عملکرد شرکت‌ها شده است (Brüggemann et al., 2013).

۲. تعاملات اقتصادی و جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FDI)

تعاملات اقتصادی، به‌ویژه سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FDI)، تأثیر بسزایی در تغییر روش‌های حسابداری و تقویت نظارت مالی داشته است. کشورهای در حال توسعه که پذیرای سرمایه‌گذاران خارجی هستند، به‌منظور جلب اعتماد این سرمایه‌گذاران، سیستم‌های حسابداری و نظارتی خود را با استانداردهای جهانی هماهنگ کرده‌اند.

Gordon et al (۲۰۱۲) نشان داد که پذیرش IFRS باعث افزایش جریان FDI در کشورهای در حال توسعه شده است. به‌عنوان مثال، نیجریه با اجرای IFRS توانست سرمایه‌گذاری‌های خارجی بیشتری جذب کند و شفافیت مالی خود را بهبود بخشد (Iyoha & Oyerinde, 2010).

۳. تقویت نظارت مالی و اصلاحات نهادی

پذیرش IFRS و فشارهای ناشی از تعاملات اقتصادی، نهادهای نظارتی کشورهای در حال توسعه را تقویت کرده است. این اصلاحات نهادی به بهبود عملکرد سیستم‌های مالی و کاهش ریسک‌های مرتبط با تقلب و فساد کمک کرده‌اند.

مطالعه Judge et al (۲۰۱۰) نشان داد که فشارهای هنجاری و قانونی از سوی نهادهای بین‌المللی، مانند بانک جهانی و IMF، نقش کلیدی در تقویت نظارت مالی در کشورهای در حال توسعه ایفا کرده است.

۴. نقش همکاری‌های منطقه‌ای در پذیرش استانداردهای بین‌المللی

همکاری‌های اقتصادی منطقه‌ای، مانند اتحادیه اروپا و اتحادیه کشورهای جنوب شرق آسیا (ASEAN)، کشورها را به سمت پذیرش استانداردهای بین‌المللی سوق داده است. این همکاری‌ها نه تنها باعث تسهیل تجارت و سرمایه‌گذاری می‌شوند، بلکه به ارتقای کیفیت گزارشگری مالی و هماهنگی نظارت مالی کمک می‌کنند.

در مطالعه‌ای که توسط Yaacob & Che-Ahmad (۲۰۱۲) انجام شد، تأثیر همکاری‌های منطقه‌ای در مالزی بررسی شد و نشان داد که پذیرش IFRS به‌عنوان بخشی از سیاست‌های منطقه‌ای، شفافیت مالی و رقابت‌پذیری این کشور را افزایش داده است.

۱۰-۲- بحث انتقادی

۱- فرصت‌های ناشی از بین‌المللی شدن و تعاملات اقتصادی

بین‌المللی شدن و تعاملات اقتصادی فرصت‌های زیادی برای کشورهای در حال توسعه فراهم کرده‌اند:

- افزایش شفافیت مالی: پذیرش IFRS باعث بهبود کیفیت گزارشگری مالی شده و اطلاعات مالی شرکت‌ها را برای سرمایه‌گذاران بین‌المللی قابل‌اعتمادتر کرده است.

- جذب سرمایه‌گذاری خارجی: هماهنگی با استانداردهای جهانی، کشورهای در حال توسعه را به مقاصد جذاب‌تر برای سرمایه‌گذاران خارجی تبدیل کرده است.

- بهبود نظارت مالی: فشارهای بین‌المللی و منطقه‌ای باعث تقویت نهادهای نظارتی و کاهش ریسک‌های مالی شده است.

۲- چالش‌های مرتبط با پذیرش IFRS و تقویت نظارت مالی

با وجود فرصت‌های متعدد، اجرای IFRS و تقویت نظارت مالی چالش‌هایی نیز به همراه دارد:

- هزینه‌های بالای تطبیق: اجرای کامل IFRS نیازمند زیرساخت‌های پیشرفته، نیروی انسانی متخصص، و سرمایه‌گذاری‌های مالی قابل توجه است. بسیاری از کشورهای در حال توسعه به دلیل محدودیت منابع مالی با این چالش روبرو هستند (Samaha & Khlif, 2016).

- مقاومت فرهنگی و نهادی: در برخی کشورها، حسابداری سنتی با فرهنگ محلی عجین شده و پذیرش استانداردهای بین‌المللی با مقاومت مواجه است. این موضوع در نیجریه و برخی کشورهای آفریقایی به‌وضوح مشاهده می‌شود (Hopper et al., 2017).

- پیچیدگی قوانین محلی: در برخی کشورها، هماهنگی IFRS با قوانین مالیاتی و تجاری محلی دشوار است و منجر به بروز مشکلات اجرایی می‌شود.

۳- نقش نهادهای بین‌المللی در کاهش چالش‌ها

نهادهای بین‌المللی مانند بانک جهانی و IMF می‌توانند نقش مهمی در کاهش چالش‌های پذیرش IFRS ایفا کنند. ارائه کمک‌های مالی و فنی، آموزش نیروی انسانی، و حمایت از اصلاحات نهادی می‌تواند به کشورهای در حال توسعه کمک کند تا از این فرصت‌ها بهره‌برداری کنند.

۴- پیشنهادات برای بهبود فرآیند پذیرش و نظارت مالی

برای غلبه بر چالش‌ها و بهره‌برداری کامل از فرصت‌های ناشی از بین‌المللی شدن، کشورهای در حال توسعه می‌توانند اقدامات زیر را انجام دهند:

۱. سرمایه‌گذاری در آموزش نیروی انسانی: آموزش حسابداران حرفه‌ای و تقویت مهارت‌های مرتبط با IFRS ضروری است.
۲. اصلاحات نهادی و قانونی: ایجاد نهادهای نظارتی مستقل و هماهنگی قوانین محلی با استانداردهای بین‌المللی باید در اولویت قرار گیرد.
۳. همکاری‌های منطقه‌ای: کشورهای در حال توسعه می‌توانند از تجربیات موفق کشورهای همسایه در پذیرش IFRS بهره‌مند شوند و از همکاری‌های منطقه‌ای برای کاهش هزینه‌های تطبیق استفاده کنند.

۱۱- جمع بندی

در این مقاله، با تمرکز بر نقش بین‌المللی شدن و تعاملات اقتصادی، تأثیر این عوامل بر تغییر روش‌های حسابداری و تقویت نظارت مالی در کشورهای در حال توسعه بررسی شد. یافته‌ها نشان می‌دهند که بین‌المللی شدن از طریق پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS)، تقویت زیرساخت‌های نظارتی و افزایش شفافیت مالی، فرصت‌های گسترده‌ای برای کشورهای در حال توسعه به همراه داشته است. با این حال، این فرآیند با چالش‌هایی نظیر ضعف نهادی، هزینه‌های تطبیق و مقاومت فرهنگی و نهادی نیز همراه است. در ادامه، خلاصه‌ای از یافته‌های کلیدی و پیام اصلی مقاله ارائه می‌شود. بین‌المللی شدن و تعاملات اقتصادی به‌عنوان موتور محرک اصلاحات حسابداری و نظارت مالی در کشورهای در حال توسعه عمل کرده‌اند. با پذیرش استانداردهای بین‌المللی و تقویت نهادهای نظارتی، این کشورها می‌توانند شفافیت مالی را افزایش داده، فساد را کاهش دهند، و اعتماد سرمایه‌گذاران خارجی را جلب کنند. با این حال، موفقیت در این مسیر به برنامه‌ریزی دقیق، سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های نظارتی و آموزشی، و غلبه بر چالش‌های فرهنگی و نهادی بستگی دارد.

۱۲- پیشنهادها

با توجه به تحلیل‌های انجام‌شده در بخش‌های پیشین مقاله، پیشنهاداتی در این بخش ارائه شده است. این پیشنهادات به‌منظور بهبود فرآیند تطبیق با استانداردهای بین‌المللی، تقویت زیرساخت‌های نظارتی و حسابداری، انتقال دانش و فناوری، و توسعه حوزه‌های تحقیقاتی مرتبط ارائه می‌شوند.

- سیاست‌گذاران باید قوانین مالی، تجاری و مالیاتی کشور را با الزامات IFRS هماهنگ کنند. این هماهنگی می‌تواند تضادهای قانونی را کاهش دهد و اجرای استانداردهای بین‌المللی را تسهیل کند.

- تهیه دستورالعمل‌های کاربردی برای شرکت‌ها و حسابداران می‌تواند به کاهش پیچیدگی‌های مرتبط با اجرای IFRS کمک کند.

- آموزش مدیران مالی، حسابداران و حسابرسان باید در اولویت قرار گیرد. همکاری با دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی برای گنجاندن استانداردهای بین‌المللی در برنامه‌های درسی ضروری است.

- دولت‌ها باید با ارائه تسهیلات مالی یا یارانه‌ها، به شرکت‌های کوچک و متوسط کمک کنند تا بتوانند هزینه‌های تطبیق با IFRS را پوشش دهند.

- ارائه ابزارها و فناوری‌های پیشرفته برای بهبود فرآیند حسابداری و نظارتی در کشورهای در حال توسعه ضروری است.

- حمایت از شرکت‌های کوچک و متوسط (SMEs) از طریق ارائه کمک‌های مالی برای کاهش هزینه‌های انطباق با IFRS ضروری است.

- نهادهای بین‌المللی باید همکاری‌های منطقه‌ای در زمینه پذیرش IFRS و تقویت نظارت مالی را تسهیل کنند. این همکاری‌ها می‌توانند به کاهش هزینه‌های تطبیق و افزایش کارایی کمک کنند.

- محققان می‌توانند مطالعاتی درباره تأثیر پذیرش IFRS بر عملکرد مالی شرکت‌ها، جریان سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، و رشد اقتصادی کشورهای در حال توسعه انجام دهند.

- پژوهش در زمینه تأثیر فرهنگ، ساختارهای نهادی و قوانین محلی بر پذیرش IFRS در کشورهای مختلف می‌تواند به بهبود فرآیند انطباق کمک کند (Hopper et al., 2017).

- محققان می‌توانند بررسی کنند که چگونه فناوری‌های دیجیتال، مانند هوش مصنوعی و بلاک‌چین، می‌توانند فرآیند نظارت مالی و اجرای IFRS را بهبود بخشند.

- تحلیل تجربیات کشورهای موفق و ناموفق در پذیرش IFRS می‌تواند اطلاعات ارزشمندی برای سیاست‌گذاران و نهادهای نظارتی فراهم کند.

منابع

1. Albu, C. N., Albu, N., Bunea, S., Calu, D. A., & Girbina, M. M. (2011). A story about IAS/IFRS implementation in Romania. **Journal of Accounting in Emerging Economies**, 1(1), 76-100. <https://doi.org/10.1108/20440831111131599>
2. Alon, A., & Dwyer, P. D. (2014). Early adoption of IFRS as a strategic response to transnational and local influences. **The International Journal of Accounting**, 49(3), 348-370. <https://doi.org/10.1016/j.intacc.2014.07.003>
3. Ball, R. (2016). IFRS-10 years later. **Accounting and Business Research**, 46(5), 545-571. <https://doi.org/10.1080/00014788.2016.1182710>
4. Brown, P. (2011). International Financial Reporting Standards: What are the benefits? **Accounting and Business Research**, 41(3), 269-285 .
5. Brüggemann, U., Hitz, J. M., & Sellhorn, T. (2013). Intended and unintended consequences of mandatory IFRS adoption: A review of extant evidence and suggestions for future research. **European Accounting Review**, 22(1), 1-37. <https://doi.org/10.1080/09638180.2012.718487>
6. Chua, W. F., & Taylor, S. L. (2008). The rise and rise of IFRS: An examination of IFRS diffusion. **Journal of Accounting and Public Policy**, 27(6), 462-473. <https://doi.org/10.1016/j.jaccpubpol.2008.09.004>
7. DeFond, M. L., Hu, X., Hung, M., & Li, S. (2011). The impact of mandatory IFRS adoption on foreign mutual fund ownership: The role of comparability. **Journal of Accounting and Economics**, 51(3), 240-258. <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2011.02.001>
8. DiMaggio, P. J., & Powell, W. W. (1983). The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields. **American Sociological Review**, 48(2), 147-160. <https://doi.org/10.2307/2095101>
9. Gordon, L. A., Loeb, M. P., & Zhu, W. (2012). The impact of IFRS adoption on foreign direct investment. **Journal of Accounting and Public Policy**, 31(4), 374-398. <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2011.02.001>
10. Hopper, T., Lassou, P., & Soobaroyen, T. (2017). Globalisation, accounting and developing countries. **Critical Perspectives on Accounting**, 43, 125-148. <https://doi.org/10.1016/j.cpa.2016.06.003>
11. IFRS Foundation. (2022). Adoption of IFRS Standards around the world. Retrieved from <https://www.ifrs.org>

12. Iyoha, F. O., & Oyerinde, D. (2010). Accounting infrastructure and accountability in the management of public expenditure in developing countries: A focus on Nigeria. *Critical Perspectives on Accounting**, 21(5), 361-373. <https://doi.org/10.1016/j.cpa.2009.10.006>
13. Judge, W., Li, S., & Pinsker, R. (2010). National adoption of international accounting standards: An institutional perspective. *Corporate Governance: An International Review**, 18(3), 161-174. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8683.2010.00798.x>
14. Nguyen, H., & Richard, P. (2011). Economic transition and accounting system reform in Vietnam. *European Accounting Review**, 20(4), 693-725 .
15. Pham, H., Hoang, T., & Nguyen, P. (2021). IFRS adoption and its impact on economic growth: Evidence from ASEAN countries. *Asian Economic and Financial Review**, 11(5), 527-540 .
16. Pillai, R. (2019). IFRS adoption in India: Benefits and challenges. *International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering (IJITEE)**, 8(12), 5328-5333. Available at: <https://www.ijitee.org/>
17. Samaha, K., & Khelif, H. (2016). Adoption of and compliance with IFRS in developing countries: A synthesis of theories and directions for future research. *Journal of Accounting in Emerging Economies**, 6(1), 33-49. <https://doi.org/10.1108/JAEE-02-2013-0011>
18. Soderstrom, N. S., & Sun, K. J. (2010). IFRS adoption and accounting quality: A review. *European Accounting Review**, 16(4), 675-702. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09638180701706732>
19. Chua, W. F., & Taylor, S. L. (2008). The rise and rise of IFRS: An examination of IFRS diffusion. *Journal of Accounting and Public Policy**, 27(6), 462-473 .
20. UNCTAD. (2022). World Investment Report 2022: International tax reforms and sustainable investment. United Nations Conference on Trade and Development. Available at: <https://unctad.org>
21. Uddin, S., & Hopper, T. (2001). A Bangladeshi soap opera: Privatisation, accounting, and regimes of control in a less developed country. *Accounting, Organizations and Society**, 26(7-8), 643-672.
22. Yaacob, N. M., & Che-Ahmad, A. (2012). IFRS adoption and performance of Malaysian firms. *International Journal of Business and Social Science**, 3(15), 243-252. Available at: <http://www.ijbssnet.com/>

The role of internationalization and economic interactions in changing accounting methods and financial supervision in developing countries

Mohammad Tavakoli ,Saeed Momeni

Assistant Professor, Department of Management and Accounting, Larestan Branch, Islamic Azad University, Larestan, Iran (Corresponding Author)
tavakoli0011@gmail.com

Master's student of accounting department, Larestan branch, Islamic Azad University, Larestan, Iran
saeid13563410@gmail.com

Abstract

In the last few decades, the internationalization of the economy and the increase in economic interactions between countries have created huge changes in accounting methods and financial monitoring systems. This is especially important for developing countries whose markets are integrating with the global economy. This article examines the role of internationalization and mutual relations in the development of accounting methods and financial supervision in these countries. In this context, first the keywords related to internationalization, economic interactions, accounting and financial supervision are defined and the related theoretical framework is displayed. Then, by reviewing the subject literature and analyzing previous studies, the advantages and disadvantages of these processes on the financial systems of developing countries are examined. From the findings, it is clear that the adoption of International Accounting Standards (IFRS), financial transparency and strengthening of regulatory infrastructure bring many benefits. However, implementation cost barriers, institutional resistance and poor infrastructure are also reasons that limit the full use of these opportunities. In conclusion, recommendations are suggested for better adherence to international standards and increased financial supervision in developing countries.

Key words: internationalization, economic interactions, accounting, financial supervision, developing countries.